

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
ELEANOR SHARPSTON,
predstavljeni 16. maja 2013¹

Zadeva C-609/11 P
Zadeva C-610/11 P

Centrotherm Systemtechnik GmbH
proti

Uradu za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) (UUNT)
in
centrotherm Clean Solutions GmbH & Co. KG

„Pritožba — Znamka Skupnosti — Zahteva za razveljavitev — Dokazila, predložena po izteku roka, ki ga je določil UUNT — Razdelitev dokaznega bremena — Preučevanje dejstev s strani UUNT po uradni dolžnosti — Dokazna vrednost zaprisežene izjave“

1. Splošno sodišče je 15. septembra 2011 izdalo sodbi v okviru dveh postopkov s tožbo zoper odločbo četrtega odbora za pritožbe Urada za usklajevanje na notranjem trgu (v nadaljevanju: UUNT ali Urad) z dne 25. avgusta 2009 v zvezi s postopkom za razveljavitev med družbama centrotherm Clean Solutions GmbH & Co. KG (v nadaljevanju: Clean Solutions) in Centrotherm Systemtechnik GmbH (v nadaljevanju: Systemtechnik)². Družba Systemtechnik je vložila pritožbo zoper obe sodbi.

2. V obeh pritožbah se postavljajo vprašanja v zvezi z dokaznim bremenom v postopku za razveljavitev pred UUNT in obsegom, v katerem odbor za pritožbe lahko upošteva dokaze, predložene po izteku roka, ki ga je določil oddelek za izbris. Ločena, vendar podobna vprašanja v okviru postopkov z ugovorom obravnavam v sklepnih predlogih, ki jih bom prav tako danes predstavila v zadevi New Yorker SHK Jeans proti UUNT (C-621/11 P) in združenih zadevah Rintisch proti UUNT (od C-120/12 P do C-122/12 P).

Postopkovna pravila

3. Člen 134(2) in (3) Poslovnika Splošnega sodišča določa:

„2. Intervenienti iz odstavka 1 [in sicer stranke v postopku pred odborom za pritožbe, ki niso tožeča stranka] imajo v postopku enake procesne pravice kot stranke.

Podprejo lahko predloge stranke, podajo svoje predloge ter navajajo razloge, ki se razlikujejo od tistih, ki jih predlagajo stranke.

¹ — Jezik izvirnika: angleščina.

² — Sodbi centrotherm Clean Solutions proti UUNT – Centrotherm Systemtechnik (CENTROTHERM) (T-427/09, ZOdl., str. II-6207) in Centrotherm Systemtechnik proti UUNT – centrotherm Clean Solutions (CENTROTHERM) (T-434/09, ZOdl., str. II-6227).

3. Intervenient iz odstavka 1 lahko v svojem odgovoru na tožbo, ki ga vložijo v skladu s členom 135(1), predlaga razveljavitev ali spremembo odločbe odbora za pritožbe glede vprašanja, ki v tožbi ni navedeno, in na podlagi razlogov, ki v tožbi niso navedeni.

Ti predlogi ali razlogi, ki so navedeni v odgovoru na tožbo intervenienta, postanejo brezpredmetni ob odstopu tožeče stranke.“

Zakonodaja EU o blagovnih znamkah

4. Ko je bila 7. februarja 2007 vložena zahteva za razveljavitev, je še vedno veljala Uredba št. 40/94 o znamki Skupnost (v nadaljevanju: Uredba št. 40/94).³ Pozneje je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo št. 207/2009 o znamki Skupnosti (v nadaljevanju: Uredba št. 207/2009),⁴ ki je začela veljati 13. aprila 2009 (in torej preden je odbor za pritožbe izdal odločbo z dne 25. avgusta 2009, ki je bila predmet obeh postopkov s tožbo pred Splošnim sodiščem). V teh sklepnih predlogih bom zato navajala Uredbo št. 207/2009.

5. Člen 15(1) Uredbe št. 207/2009 z naslovom „Uporaba znamk Skupnosti“ določa:

„1. Če v obdobju petih let po registraciji imetnik ni začel resno in dejansko uporabljati blagovne znamke Skupnosti v Skupnosti za blago ali storitve, za katere jo je registriral, ali če je bila takšna uporaba prekinjena v obdobju petih zaporednih let, se za blagovno znamko Skupnosti uporabljajo sankcije iz te uredbe,^[5] razen če obstajajo upravičeni razlogi za neuporabo.

[...]“

6. V členu 51 so določeni razlogi za razveljavitev:

„1. Pravice imetnika blagovne znamke Skupnosti se razveljavijo na podlagi zahteve pri Uradu ali na podlagi nasprotne tožbe v postopku zaradi kršitve pravic:

(a) če se v neprekinjenem obdobju petih let blagovna znamka ni uporabljala v prvotni namen v Skupnosti za označevanje blaga ali storitev, za katere je registrirana, in za neuporabo ne obstajajo upravičeni razlogi; [...]

[...]“

7. Člen 57 med drugim ureja preizkus zahteve za razveljavitev pravic:

„1. Med preizkusom zahteve za razveljavitev pravic ali ugotovitev ničnosti Urad povabi stranko tolikokrat, kot je potrebno, da [poda] svoje pripombe v roku, ki ga določi Urad, o navedbah drugih strank ali o svojih navedbah.

2. Če imetnik blagovne znamke Skupnosti to zahteva, mora imetnik prejšnje blagovne znamke Skupnosti, ki je stranka v postopkih za ugotavljanje ničnosti, priskrbeti dokaz, da je v obdobju pet let pred datumom vložitve zahteve za ugotovitev ničnosti prejšnjo blagovno znamko Skupnosti resno in dejansko uporabljal v Skupnosti v zvezi z blagom ali storitvami, za katere je registrirana in ki jih navaja kot razlog za svojo zahtevo, ali da obstajajo ustrezni razlogi za neuporabo, če je bila na ta datum prejšnja znaka Skupnosti registrirana ne več kot pet let. Če je bila na datum objave prijave

3 — Uredba Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 146), kakor je bila spremenjena.

4 — Uredba Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (kodificirano besedilo) (UL L 78, str. 1). Glej člen 167.

5 — Med temi sankcijami je razveljavitev zadevne znamke.

blagovne znamke Skupnosti prejšnja blagovna znamka Skupnosti registrirana ne več kot pet let, mora imetnik prejšnje blagovne znamke Skupnosti dodatno priskrbeti še dokaz, da so bili pogoji iz člena 42(2) izpolnjeni na ta datum. Če takega dokaza ni, se zahteva za ugotovitev ničnosti zavrže. Če je bila prejšnja blagovna znamka Skupnosti uporabljena v zvezi samo z delom blaga ali storitev, za katere je registrirana, se za namene preizkusa zahteve za ugotovitev ničnosti šteje, da je bila registrirana le za ta del blaga ali storitev.

[...]“

8. V členu 65 je predvidena vložitev tožbe pri Sodišču proti odločbam odbora za pritožbe:

„1. Proti odločbam odborov za pritožbe glede pritožb se lahko vložijo tožbe pri Sodišču.

[...]

3. Sodišče je pristojno za razveljavitev ali spremembo izpodbijane odločbe.

4. Tožbo lahko vložijo vsaka stranka v postopku, prizadeta z odločitvijo odbora za pritožbe.

[...]“

9. Člen 76 z naslovom „Preučevanje dejstev s strani Urada po uradni dolžnosti“ določa:

„1. V postopku Urad preveri dejstva po uradni dolžnosti; vendar pa je Urad v postopku v zvezi z relativnimi razlogi za zavrnitev registracije,⁶ pri tem preizkusu omejen na zahtevani ukrep in na dejstva, dokaze in navedbe, ki so jih podale stranke.

2. Urad lahko spregleda dejstva, na katere se stranke niso sklicevale, ali dokaze, ki jih zadevne stranke niso predložile v ustreznem času.“

10. Člen 78 z naslovom „Pridobivanje dokazov“ določa:

„1. Pri vsakem postopku pred Uradom se lahko dokazi dajejo ali pridobivajo na naslednje načine:

[...]

(f) zaprisežene ali potrjene pisne izjave ali izjave, ki imajo podoben učinek po zakonu države, v kateri je izjava sestavljena.

[...]“

11. Uredba št. 2868/95 (v nadaljevanju: izvedbena uredba)⁷ določa pravila, potrebna za izvedbo Uredbe št. 207/2009.⁸ Njena pravila naj bi „zagotovila nemoten in učinkovit postopek v zvezi z blagovnimi znamkami pri Uradu“.⁹

6 — Glede tega, ali drugi del stavka v členu 76 velja tudi za postopke v zvezi z razlogi za razveljavitev, glej spodaj navedene točke od 101 do 108.

7 — Uredba Komisije (ES) št. 2868/95 z dne 13. decembra 1995 za izvedbo Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 o znamki Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 189), kakor je bila med drugim spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 1041/2005 z dne 29. junija 2005 (UL L 172, str. 4).

8 — Glej peto uvodno izjavo izvedbene uredbe.

9 — Glej šesto uvodno izjavo izvedbene uredbe.

12. Pravilo 22 izvedbene uredbe določa:

- „(1) Zahteva za dokaz o uporabi na podlagi člena [42(2) ali (3)]^[10] Uredbe št. 207/2009] je dopustna samo, če prijavitelj predloži takšno zahtevo v roku, ki ga določi Urad na podlagi pravila 20(2).
- (2) Če mora stranka, ki ugovarja, predložiti dokaz o uporabi ali pokazati, da obstajajo ustrezni razlogi za neuporabo, jo Urad pozove, naj zahtevani dokaz priskrbi v roku, ki ji ga določi. Če stranka, ki ugovarja, takšnega dokaza ne priskrbi pred iztekom roka, Urad ugovor zavrže.
- (3) Podatki in dokazila za predložitev dokaza o uporabi zajemajo podatke o kraju, času, obsegu in naravi uporabe znamke, na kateri temelji ugovor, za blago in storitve, za katere je registrirana, in dokazila, ki podpirajo te podatke v skladu z odstavkom 4.
- (4) Dokazila se predložijo v skladu s praviloma 79 in 79a in so načeloma omejena na predložitev dodatne dokumentacije in predmetov kot so embalaža, nalepke, ceniki, katalogi, računi, fotografije, časopisni oglasi in pisne izjave iz člena [78(1)(f) Uredbe št. 207/2009].

[...]“

13. V pravilu 37 je opredeljena obvezna vsebina zahteve za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti. V zvezi z razlogi, na katerih temelji zahteva, je v pravilu 37(b)(iv) določeno, da mora zahteva vsebovati „navedbo dejstev, dokazov in navedb, predloženih v podporo tem razlogom“.

14. Pravilo 40 z naslovom „Preizkus zahteve za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti“ določa:

- „(1) Vsaka zahteva za razveljavitev ali ugotovitev ničnosti, ki se šteje za vloženo, se naznani imetniku znamke Skupnosti. Če Urad ugotovi, da je zahteva dopustna, pozove imetnika znamke Skupnosti, naj poda svoja stališča v roku, ki mu ga določi.
- (2) Če imetnik znamke Skupnosti ne poda nobenih stališč, lahko Urad odloči o razveljavitvi ali ugotovitvi ničnosti na podlagi dokazov, s katerimi razpolaga.
- (3) Vsa stališča, ki jih poda imetnik znamke Skupnosti, se posredujejo vložniku zahteve, od katerega Urad zahteva, če se mu to zdi primerno, odgovor v roku, ki ga določi Urad.

[...]

- (5) V primeru zahteve za razveljavitev na podlagi člena [51 (1)(a) Uredbe št. 207/2009]^[11] Urad pozove imetnika znamke Skupnosti, naj priskrbi dokaz o resni in dejanski uporabi znamke v roku, ki mu ga določi. Če dokaz ni predložen v določenem roku, se znamka Skupnosti razveljavi. Smiselno se uporabi pravilo 22(2), (3) in (4).
- (6) Če mora vložnik zahteve priskrbeti dokaz o uporabi ali dokaz, da obstajajo ustrezni razlogi za neuporabo na podlagi člena [57(2) ali (3) Uredbe št. 207/2009], Urad pozove vložnika, naj priskrbi dokaz o resni in dejanski uporabi znamke v roku, ki mu ga določi. Če dokaz ni predložen v določenem roku, se zahteva za ugotovitev ničnosti zavrže. Smiselno se uporabi pravilo 22(2), (3) in (4).“

10 — V členu 42(2) in (3) Uredbe št. 207/2009 je opredeljen preizkus ugovora, v okviru katerega je prijavitelj znamke zahteval, da nasprotna stranka preskrbi dokaz o resni in dejanski uporabi njegove znamke Skupnosti ali nacionalne znamke. Podlaga za uporabo pravila 22(2), (3) in (4) v primeru postopka za razveljavitev je v pravilu 40 izvedbene uredbe. Glej spodaj navedeno točko 13.

11 — Glej zgoraj navedeno točko 6.

Postopek pred UUNT

15. Družba Systemtechnik je 7. septembra 1999 vložila zahtevo za registracijo besednega znaka CENTROTHERM kot znamke Skupnosti za blago in storitve v razredih 11, 17, 19 in 42 Nicejskega aranžmaja.¹² Znamka je bila registrirana 19. januarja 2001.

16. Družba Clean Solutions je 7. februarja 2007 vložila zahtevo za razveljavitev te znamke glede vseh proizvodov in storitev, za katere je bila registrirana. Zahteva je bila utemeljena s tem, da se znamka ni uporabljala.

17. Po obvestilu o zahtevi za razveljavitev je bila družba Systemtechnik 15. februarja 2007 pozvana, naj v trimesečnem roku predloži pripombe in dokaze o resni in dejanski uporabi zadevne znamke. Družba Systemtechnik je 11. maja 2007 nasprotovala zahtevi za razveljavitev ter predložila več dokumentov v dokaz resne in dejanske uporabe svoje znamke: štirinajst digitalnih fotografij, štiri račune in izjavo poslovodje z dne 26. aprila 2007 z naslovom „zaprisežena izjava“. Navedla je tudi, da ima še več drugih kopij računov, ki jih na tej stopnji postopka ni predložila zaradi zaupnosti. Družba Systemtechnik je zaprosila oddelek za izbris, naj navede, ali želi, da se drugi dokazi in posamezni dokumenti vložijo v spis.

18. Oddelek za izbris je 30. oktobra 2007 razveljavil znamko Skupnosti družbe Systemtechnik za vse proizvode in storitve, za katere je bila registrirana. Podlaga za razveljavitev je bila določba, ki je zdaj člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009: dokazi, ki jih je predložila družba Systemtechnik, niso zadoščali za dokaz resne in dejanske uporabe njene znamke.

19. Družba Systemtechnik je vložila pritožbo zoper to odločbo. Pritožbi je priložila druge dokaze, med drugim vzorce izdelkov, certifikate, izjave, račune in slike.

20. Odbor za pritožbe je 25. avgusta 2009 razveljavil odločbo oddelka za izbris in zavrnil zahtevo za razveljavitev glede nekaterih proizvodov v razredih 11, 17 in 19. Glede teh izdelkov je menil, da je bila resna in dejanska uporaba znamke dokazana, ker so fotografije prikazovale naravo uporabe znamke, predloženi računi pa so izkazovali trženje pod sporno znamko. Vendar pa je odbor za pritožbe v preostalem pritožbo zavrnil. Glede storitev in drugih proizvodov je ugotovil, da zaprisežena izjava poslovodje ni zadosten dokaz, če ni podprta z drugimi dokazi o njeni vsebini. Poleg tega oddelku za izbris ni bilo treba zahtevati drugih dokumentov. Niti ni bil dolžan upoštevati spisa druge zadeve, o kateri prav je tako potekal postopek pred UUNT.

21. Družba Clean Solutions je 22. oktobra 2009 vložila tožbo zoper odločbo odbora za pritožbe (zadeva T-427/09). Enako je 26. oktobra 2009 storila družba Systemtechnik (zadeva T-434/09).

Sodbi Splošnega sodišča

Zadeva T-427/09 (predmet pritožbe v zadevi C-609/11 P)

22. Splošno sodišče je ugodilo tožbi družbe Clean Solutions, pri čemer je razveljavilo odločbo odbora za pritožbe v delu, v katerem je bila z njo razveljavljena odločba oddelka za izbris z dne 30. oktobra 2007. UUNT je odredilo, naj nosi svoje stroške, in mu naložilo plačilo stroškov družbe Clean Solutions. Družbi Systemtechnik je odredilo, naj nosi svoje stroške.

12 — Nicejski aranžma o mednarodni klasifikaciji proizvodov in storitev zaradi registracije znamk z dne 15. junija 1957, kakor je bil revidiran in spremenjen.

23. Tožba družbe Clean Solutions je temeljila na samo enem tožbenem razlogu, in sicer da naj bi odbor za pritožbe z odločitvijo – da so dokazi, ki jih je predložila družba Systemtechnik, zadoščali za dokaz resne in dejanske uporabe znamk – kršil člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009 ter pravili 22(2) in (3) in 40(5) izvedbene uredbe.

24. Splošno sodišče je v točkah od 21 do 30 predstavilo pravno podlago, na podlagi katere je presojalo tožbeni razlog. Poleg tega, da je povzelo sodno prakso glede opredelitve resne in dejanske uporabe in načinov dokazovanja te uporabe, je tudi okvirno opredelilo cilj sankcije razveljavitve znamke in postopek za njeno naložitev ter načela dokazovanja v postopkih za razveljavitvev znamke.

25. V točki 25 je Splošno sodišče navedlo, da „se znamka uporablja resno in dejansko, če se v skladu s svojo bistveno funkcijo – ki je zagotavljanje istovetnosti izvora proizvodov ali storitev, za katere je bila registrirana – uporablja, da bi se ustvaril oziroma ohranil trg za te proizvode in storitve, drugače kot pri simbolični uporabi, katere edini cilj je ohranjanje pravic, ki izhajajo iz znamke. Poleg tega pogoj resne in dejanske uporabe znamke zahteva, da se znamka, kakršna je varovana na zadevnem ozemlju, uporablja javno in navzven“.

26. Nato je v točki 26 navedlo, da „[č]eprav je pojem resne in dejanske uporabe v nasprotju z vsako uporabo, ki je minimalna in ne zadošča za ugotovitev, da se znamka na določenem trgu uporablja dejansko in učinkovito, zahteva za resno in dejansko uporabo vseeno ni namenjena presojanju gospodarskega uspeha ali nadzоровanju poslovne strategije podjetja niti pridržanju varstva znamk samo za njihovo obsežno tržno uporabo“.

27. Splošno sodišče je v točki 27 odločilo, da je treba za preučitev, ali se je določena znamka uporabljala resno in dejansko, opraviti „celovito presojo dokazov, vloženi v spis, ob upoštevanju vseh pomembnih okoliščin zadeve. Ta presoja mora temeljiti na vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za ugotovitev resnične uporabe znamke na trgu – še posebej tega, ali se v zadevnem gospodarskem sektorju taka uporaba šteje za upravičeno za ohranjanje ali ustvarjanje deleža na trgu za blago ali storitve, ki jih varuje znamka – narave tega blaga ali storitev, značilnosti trga ter obsega in pogostosti uporabe znamke“. V točki 30 je dodalo, da „resna in dejanska uporaba znamke ne more biti dokazana z verjetnostjo ali domnevami, temveč mora temeljiti na konkretnih in objektivnih dokazih, ki dokazujejo učinkovito in zadostno uporabo znamke na zadevnem trgu“.

28. Splošno sodišče je v točki 31 in naslednjih obravnavalo trditev družbe Clean Solutions, da ugotovitve odbora za pritožbe nimajo zadostne podlage v dejanskem stanju. Za obravnavani postopek s pritožbo so pomembne te točke:

„32 V tej zadevi so dokazi, ki jih je intervenientka predložila pred oddelkom za izbris, da bi dokazala resno in dejansko uporabo svoje znamke, častna izjava njenega poslovodje, štirje računi in štirinajst digitalnih fotografij.

33 Najprej je treba ugotoviti, da iz sklepanja odbora za pritožbe ne izhaja, da njegova ugotovitev glede dokazanosti resne in dejanske uporabe [...] temelji na častni izjavi poslovodje intervenientke. [...] [O]dbor za pritožbe [je namreč] resno in dejansko uporabo znamke CENTROTHERM ugotovil na podlagi dokazne vrednosti fotografij v povezavi z dokazno vrednostjo štirih računov. Sklicevanja na to izjavo [...] zgolj opozarjajo na njene pomanjkljivosti in na neobstoj dodatnih dokazov, ki bi potrjevali njeno vsebino.

34 Zato je treba preučiti, ali je na podlagi celovite presoje fotografij in štirih računov mogoče ugotoviti, da se je sporna znamka v skladu z načeli, opredeljenimi v sodni praksi, [...] uporabljala resno in dejansko.

[...]

37 Iz tega sledi, da je intervenientka pred UUNT predložila razmeroma šibke dokaze o prodaji glede na znesek, ki je naveden v izjavi njenega poslovođje. Zato bi bilo, tudi če bi odbor za pritožbe to izjavo upošteval, treba ugotoviti, da v spisu ni dovolj dokazov za podporo njene vsebine glede vrednosti prodaje. Poleg tega se glede časovnega vidika uporabe znamke ti računi nanašajo na zelo kratko in natančno določeno obdobje, in sicer na 12., 18. in 21. julij 2006 ter na 9. januar 2007.

[...]

43 Tako je treba ugotoviti, da na podlagi celovite presoje dokazov [...] ni mogoče sklepati ali vsaj domnevati, da se je sporna znamka za proizvode, navedene v točki 11 zgoraj, v upoštevnem obdobju uporabljala resno in dejansko.

44 Zato je odbor za pritožbe s tem, da je menil, da je intervenientka za te proizvode dokazala resno in dejansko uporabo znamke CENTROTHERM, storil napako.

45 S trditvami intervenientke, [...] da je v bistvu zaradi posebnosti trga težko zbrati dokaze, te ugotovitve ni mogoče ovreči.

46 Načini in sredstva dokazovanja resne in dejanske uporabe znamke namreč niso omejeni. Splošno sodišče tega, da v tej zadevi resna in dejanska uporaba ni bila dokazana, ni ugotovilo zato, ker bi moral biti dosežen posebno visok dokazni prag, ampak zato, ker se je intervenientka odločila, da bo predložila omejeno število dokazov [...] Oddelek za izbris je prejel fotografije slabe kakovosti, na katerih so predmeti, katerih številke ne ustrezajo predmetom, ki so bili – kot je razvidno iz redkih računov – prodani. Poleg tega se ti računi nanašajo na kratko obdobje in prikazujejo prodajo, katere vrednost je glede na vrednost, ki naj bi jo intervenientka ustvarila, minimalna. Ugotoviti je treba tudi, da je intervenientka na obravnavi potrdila, da med računi in fotografijami, ki jih je predložila pred UUNT, ni bilo nobene neposredne povezave.“

Zadeva T-434/09 (predmet pritožbe v zadevi C-610/11 P)

29. Splošno sodišče je s sodbo v zadevi Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) zavrnilo tožbo. Družbi Systemtechnik je naložilo plačilo stroškov in družbi Clean Solutions odredilo, naj nosi svoje stroške.

30. V zvezi s prvim tožbenim razlogom, v skladu s katerim naj bi UUNT napačno presodil dokaze o dejanski in resni uporabi, ki so bili predloženi pred oddelkom za izbris, je Splošno sodišče v točkah od 21 do 32 navedlo pravno podlago, na podlagi katere je obravnavalo ta tožbeni razlog (kakor v točkah od 21 do 32 sodbe v zadevi centrotherm Clean Solutions proti UUNT, T- 427/09).

31. Nato se je v točkah od 32 do 34 sodbe osredotočilo na dokazno vrednost zaprisežene izjave poslovođje družbe Systemtechnik:

„32 Spomniti je treba, da so dokazi, ki jih je tožeča stranka predložila pred oddelkom za izbris, da bi dokazala resno in dejansko uporabo svoje znamke, častna izjava njenega poslovođje, štiri računi in štirinajst digitalnih fotografij.

33 Najprej je treba opozoriti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso pri presoji dokazne vrednosti ‚zapriseženih ali potrjenih pisnih izjav ali izjav, ki imajo podoben učinek po zakonu države, v kateri je izjava sestavljena‘, v smislu člena 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009 preveriti verodostojnost informacij, ki so vsebovane v njih, ob upoštevanju zlasti vira dokumenta, okoliščin njegovega nastanka in njegovega naslovnika ter se vprašati, ali se glede na njegovo vsebino zdi razumen in verodostojen [...]

34 Zato je treba ugotoviti, da je zaradi očitne povezave med avtorjem te izjave in tožečo stranko tej izjavi mogoče priznati dokazno vrednost le, če je potrjena z vsebino predloženih štirinajstih fotografij in štirih računov.“

32. Splošno sodišče je potem preučilo račune (v točkah od 35 do 37) in fotografije (v točkah od 38 do 43) ter nato sklenilo:

„44 Iz zgornjih ugotovitev je razvidno, da niti fotografije niti računi ne omogočajo podpreti izjave poslovodje tožeče stranke v delu, v katerem ta trdi, da so bili v upoštevnem obdobju pod znamko CENTROTHERM trženi ti proizvodi: mehanski deli klimatskih naprav, naprav za proizvodnjo pare, naprav za sušenje in za prezračevanje; naprave za filtracijo zraka in deli zanje; tesnila, tesnilne snovi; tesnilni, mašilni in izolacijski material; delno obdelane plastične snovi; gradbeni material, armature za gradbeništvo; zidne preobleke, gradbeni paneli, paneli; podaljški za dimnike, dimniški poklopci, dimniške kape in kaminski okviri.

45 Ugotoviti je treba, da na podlagi celovite presoje dokazov iz spisa ni mogoče sklepati ali vsaj domnevati, da se je znamka CENTROTHERM za proizvode in storitve, ki niso proizvodi in storitve, navedeni v točki 11 zgoraj, v upoštevnem obdobju uporabljala resno in dejansko.“

33. V zvezi z drugim tožbenim razlogom, v skladu s katerim naj bi UUNT kršil obveznost ugotavljanja dejanskega stanja po uradni dolžnosti, je Splošno sodišče obrazložilo:

„51 Najprej je treba opozoriti na besedilo člena 76(1) Uredbe št. 207/2009, v skladu s katerim ‚v postopku Urad preveri dejstva po uradni dolžnosti; vendar pa je Urad v postopku v zvezi z relativnimi razlogi za zavrnitev registracije pri tem preizkusu omejen na zahtevani ukrep in na dejstva, dokaze in navedbe, ki so jih podale stranke‘.

52 V tej zadevi je treba spomniti, da so razlogi za razveljavitev, tako kot razlogi za zavrnitev registracije, absolutni in relativni.

53 V skladu s členom 51(1) Uredbe št. 207/2009 se namreč pravice imetnika blagovne znamke Skupnosti razveljavijo, če se v neprekinjenem obdobju petih let blagovna znamka ni uporabljala resno in dejansko [...], če je blagovna znamka zaradi dejanj ali opustitev imetnika v gospodarskem prometu postala obča oznaka za proizvod ali storitve, za katere je registrirana [...], ali če zaradi uporabe blagovne znamke s strani imetnika ali z njegovim soglasjem obstaja verjetnost zmede v javnosti [...]

54 Medtem ko pomenita zadnja pogoja absolutne razloge za zavrnitev, kot je razvidno iz člena 7(1), od (b) do (d) in (g), Uredbe št. 207/2009, se prvi pogoj nanaša na določbo v zvezi s preučitvijo razlogov za zavrnitev, in sicer na člen 42(2) Uredbe št. 207/2009. Zato je treba ugotoviti, da se za preizkus UUNT glede vprašanja resne in dejanske uporabe znamke Skupnosti v okviru postopka za razveljavitev uporabi člen 76(1), *in fine*, Uredbe št. 207/2009, ki določa, da je ta preizkus omejen na dejstva, ki so jih navedle stranke.

55 Iz tega sledi, da je premisa tožeče stranke, po kateri je UUNT preizkus napačno omejil na dokaze, ki jih je predložila, napačna.“

34. Glede tretjega tožbenega razloga, v skladu s katerim naj UUNT ne bi upošteval dokazov, predloženih pred oborom za pritožbe, je Splošno sodišče navedlo:

„61 Prvič, opozoriti je treba, da se glede preizkusa UUNT, ali se je znamka Skupnosti uporabljala resno in dejansko [...], uporablja člen 76(1), *in fine*, Uredbe št. 207/2009. V tej določbi je navedeno, da je preizkus UUNT omejen na dejstva, ki so jih navedle stranke. Iz tega sledi, da je treba trditev tožeče stranke, da mora UUNT po uradni dolžnosti dopolniti spis, zavriniti.

- 62 Drugič, možnost, da stranke v postopku pred UUNT predložijo dejstva in dokaze po izteku rokov, določenih v ta namen, ni brezpogojna, ampak je, kot izhaja iz sodne prakse, pogojena s tem, da ne obstaja nasprotna določba. Šele če je ta pogoj izpolnjen, lahko UUNT uporabi diskrecijsko pravico glede upoštevanja prepozno predloženih dejstev in dokazov [...]
- 63 V tej zadevi pa obstaja določba, ki nasprotuje upoštevanju dokazov, ki so bili predloženi pred odborom za pritožbe, in sicer pravilo 40(5) [izvedbene uredbe].“
35. Nazadnje, glede ugovora o nezakonnosti pravila 40(5) izvedbene uredbe, je Splošno sodišče tožbeni razlog zavrnilo z obrazložitvijo:
- „67 Splošno sodišče ugotavlja, da čeprav je res, da pravila iz [izvedbene uredbe] ne smejo biti v protislovju z določbami in namenom Uredbe št. 207/2009, med pravilom 40(5) [izvedbene uredbe] in določbami glede razveljavitve iz Uredbe št. 207/2009 ni mogoče ugotoviti nikakršne neskladnosti.
- 68 Medtem ko Uredba št. 207/2009 vsebuje materialnopravno določbo, in sicer sankcijo razveljavitve za znamke Skupnosti, ki se ne uporabljajo resno in dejansko, so namreč v [izvedbeni uredbi] pojasnjena procesna pravila, ki se uporabljajo, med drugim naložitev dokaznega bremena in posledice neupoštevanja določenih rokov. Poleg tega [...] je iz sistematike Uredbe št. 207/2009 razvidno, da sta ob zahtevi za razveljavitev, ki temelji na neobstoju resne in dejanske uporabe, obseg in intenzivnost preizkusa UUNT omejena na razloge in dejstva, ki so jih podale stranke.
- 69 Ugotoviti je treba, da trditve tožeče stranke nikakor ne dokazujejo, da bi bila procesna določba pravila 40(5) [izvedbene uredbe] – ki dokazno breme nalaga imetniku znamke Skupnosti in določa, da se znamka, če zadostni dokazi niso predloženi v roku, razveljavi – lahko v protislovju z Uredbo št. 207/2009.
- 70 Glede domnevne kršitve načela sorazmernosti je treba opozoriti, da se neupravičeno neupoštevanje rokov, ki so temelj za dobro delovanje sistema Skupnosti, po zakonodaji Skupnosti lahko kaznuje z izgubo pravice, ne da bi bilo to nezdržljivo z načelom sorazmernosti [...]
- 71 Nazadnje je treba ugotoviti, da trditev, da pravilo 40(5) [izvedbene uredbe] posega v lastninsko pravico in pravico do poštenega sojenja, ni utemeljena. To pravilo nikakor ne vpliva na pravice imetnika znamke Skupnosti, razen če se ta odloči – kot je to storila tožeča stranka v tej zadevi – da pred UUNT v določenem roku ne bo predložil razpoložljivih dokazov o resni in dejanski uporabi svoje znamke.“

Povzetek pritožbenih razlogov in predlogi strank

Zadeva C-609/11 P

36. Družba Systemtechnik Sodišču predlaga, naj razveljavi sodbo Splošnega sodišča v zadevi centrotherm Clean Solutions proti UUNT (T-427/09), zavrne tožbo družbe Clean Solutions zoper odločbo odbora za pritožbe z dne 25. avgusta 2009 in družbi Clean Solutions naloži plačilo stroškov.

37. Pritožba temelji na štirih razlogih: (i) kršitev člena 65 Uredbe št. 207/2009 v povezavi s členom 134(2) in (3) Poslovnika Splošnega sodišča, ker naj Splošno sodišče ne bi odločilo o vseh tožbenih razlogih; (ii) kršitev členov 51(1)(a) in 76 Uredbe št. 207/2009, ker naj bi Splošno sodišče nepravilno izhajalo iz tega, da je v okviru postopka za razveljavitev dokazno breme za resno in dejansko uporabo znamke na imetniku blagovne znamke; (iii) kršitev člena 51(1)(a) Uredbe

št. 207/2009, ker je Splošno sodišče v nasprotju s sodno prakso Sodišča menilo, da samo minimalna uporaba ne more biti resna in dejanska uporaba, in (iv) kršitev člena 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009 v povezavi s pravilom 22 izvedbene uredbe, ker Splošno sodišče ni zavrnilo stališča UUNT, da zaprisežena izjava poslovodje ni dopustno dokazno sredstvo v smislu navedenih določb.

Zadeva C-610/11 P

38. Družba Systemtechnik Sodišču predlaga, naj razveljavi sodbo Splošnega sodišča v zadevi Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) in odločbo odbora za pritožbe v delu, v katerem je bilo ugodeno zahtevi za razveljavitev znamke Skupnosti. Sodišču predlaga tudi, naj UUNT in družbi Clean Solutions naloži plačilo stroškov.

39. Pritožba družbe Systemtechnik temelji na štirih razlogih: (i) kršitev člena 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009, ker naj Splošno sodišče ne bi upoštevalo dokazne vrednosti zaprisežene izjave; (ii) kršitev člena 76(1) Uredbe št. 207/2009, ker Splošno sodišče te določbe ni razlagalo v tem smislu, da je v postopku za razveljavitev pristojni organ dolžan ugotavljati dejansko stanje po uradni dolžnosti; (iii) kršitev členov 51(1)(a) in 76(1) in (2) Uredbe št. 207/2009, ker Splošno sodišče ni ugotovilo, da ima UUNT diskrecijsko pravico, da upošteva dokumente, ki jih je pritožnica predložila v postopku pred odborom za pritožbe, in (iv), podredno, da naj bi Splošno sodišče storilo napako, ker ni ugotovilo, da pravila 40(5) izvedbene uredbe ni mogoče uporabiti.

Povzetek navedb strank

Zadeva C-609/11 P

Prvi razlog: člen 65 Uredbe št. 207/2009 in člen 134(2) in (3) Poslovnika Splošnega sodišča

40. Po mnenju družbe Systemtechnik naj bi Splošno sodišče s tem, da ni obravnavalo njenih trditev glede tega, da odbor za pritožbe ni upošteval (i) zaprisežene izjave, (ii) dokumentov v spisu in (iii) dokazov, predloženih v potrditev tožbenih razlogov, storilo napako. Še zlasti naj bi Splošno sodišče moralo razumeti te trditve tako, da je družba Systemtechnik sodišču predlagala, naj potrdi odločbo odbora za pritožbe, vendar nadomesti njeno obrazložitev.

41. UUNT predlaga Sodišču, naj ta pritožbeni razlog zavrže, ker naj bi družba Systemtechnik pred Splošnim sodiščem predlagala zavrnitev tožbe, ne da bi predlagala razveljavitev ali spremembo odločbe odbora za pritožbe o vprašanju, ki v tožbi ni bilo postavljeno.

42. Družba Clean Solutions navaja, da je Splošno sodišče v točki 32 izpodbijane sodbe navedlo dokaze, ki so bili v spisu in tudi predloženi pred odborom za pritožbe. Iz točke 37 naj bi tudi izhajalo, da ni res, da Splošno sodišče ni odločilo o trditvi družbe Systemtechnik, da je treba upoštevati zapriseženo izjavo. Dejansko naj bi v tej točki navedlo, da vsebina izjave nikakor ni podprta s podatki iz spisa. Poleg tega naj bi bilo iz uvoda izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče upoštevalo vse tožbene razloge družbe Systemtechnik. Družba Clean Solutions še navaja, da Splošno sodišče v obrazložitvi svoje odločitve ni dolžno izrecno navesti vseh različnih vprašanj, postavljenih v stališčih strank. Nazadnje družba Clean Solutions trdi, da bi se moral prvi pritožbeni razlog zavreči, ker z njim družba Systemtechnik od Sodišča zahteva, naj odloči, ali je Splošno sodišče pravilno ugotovilo in presodilo zadevno dejansko stanje. V postopku s pritožbo Sodišče ni pristojno za tovrstno presojo.

Drugi razlog: člena 51(1)(a) in 76 Uredbe št. 207/2009

43. Družba Systemtechnik navaja, da iz navedb Splošnega sodišča v točki 46 izpodbijane sodbe izhaja, da breme dokazovanja, da se je znamka resno in dejansko uporabljala, nosi imetnik te znamke. To stališče naj bi bilo v nasprotju z Uredbo št. 207/2009, po eni strani zato, ker naj bi za postopke za razveljavitev veljalo pravilo iz prvega dela člena 76(1) Uredbe št. 207/2009, v skladu s katerim UUNT preveri dejstva po uradni dolžnosti, po drugi strani pa naj bi bilo iz drugih določb te uredbe razvidno, da imetnik znamke v skladu s členom 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009 ne nosi dokaznega bremena. Zato bi moralo Splošno sodišče odločiti, da je bil UUNT dolžan preveriti dejstva po uradni dolžnosti.

44. Družba Systemtechnik zatrjuje, da bi moral UUNT zaradi pristojnosti, določene v členu 76(1), preveriti vse informacije, ki so mu bile predstavljene, ne glede na to, kdaj so bile predložene. Zato UUNT ne bi smel zavrniti obravnave dokaza zato, ker je bil ta predložen po izteku določenega roka. Drugače kot v pravilih o dokazovanju resne in dejanske uporabe v postopkih z ugovorom in za ugotavljanje ničnosti,¹³ naj v členu 51 Uredbe št. 207/2009 za postopek za razveljavitev ne bi bile predvidene niti obveznost dokazovanja uporabe niti pravne posledice, ki nastanejo, če dokazov o njej ni. Zato naj imetniku znamke ne bi bilo treba na zahtevo tretjega dokazati, da se je znamka resno in dejansko uporabljala. Prav tako naj ne bi bilo mogoče razveljaviti znamke po pravu samem zato, ker imetnik ni dokazal uporabe svoje znamke. Taka razlaga člena 51 naj bi bila tudi popolnoma v skladu s splošnimi načeli o razdelitvi dokaznega bremena in zlasti z načelom, da mora stranka, ki zatrjuje pravico, dokazati dejstva, ki tako zatrjevanje utemeljujejo.

45. Zaradi drugačne razlage naj bi za imetnika znamke nastalo tveganje, da bi se moral nenehno braniti pred zahtevami za razveljavitev, zaradi česar bi bil udeležen v dolgih in dragih postopkih. S tega vidika se postopek za razveljavitev tudi razlikuje od postopkov z ugovorom in za ugotavljanje ničnosti, ker se zaradi zavrnitve ugovora ali zahteve za ugotovitev ničnosti blagovna znamka ne izgubi dokončno.

46. UUNT meni, da je Splošno sodišče pravilno ugotovilo, da je postopek za razveljavitev povezan z določbo, ki ureja relativne razloge za zavrnitev, namreč s členom 42(2) Uredbe št. 207/2009. Postopek za razveljavitev naj bi bil, tako kot postopki na podlagi relativnih razlogov za zavrnitev, postopek *inter partes*, katerega cilj je varovanje interesov konkurentov z omejitvijo monopolnega položaja imetnikov, ki ne uporabljajo svojih znamk. Za tovrstne postopke naj ne bi veljalo načelo, da UUNT preverja po uradni dolžnosti. To naj bi bilo smiselno, ker je imetnik stranka, ki bo zelo verjetno lahko predložila potrebne dokaze o obstoju znamke na upoštevnem trgu. Poleg tega bi bilo pretirano zahtevati od stranke, ki je zahtevo vložila, naj dokaže, da se znamka druge stranke ni uporabljala.

47. Glede trditve, da bi moralo Splošno sodišče upoštevati dokaze, predložene pred odborom za pritožbe, se UUNT strinja s stališčem, ki ga je Splošno sodišče zagovarjalo v sodbi z dne 29. septembra 2011 v zadevi New Yorker SHK Jeans proti UUNT,¹⁴ in navaja, da bi se morala glede na to, da sta si pravili 22(2) in 40(5) izvedbene uredbe podobni, za obe uporabiti enaka razlaga.

48. Družba Clean Solutions ne razlaga člena 76(1) Uredbe št. 207/2009 tako, da naj bi bil UUNT v postopkih za razveljavitev dolžan preveriti dejstva po uradni dolžnosti, kadar je sporno le vprašanje o resni in dejanski uporabi znamke. V zvezi s tem naj bi pravilo 40(5) izvedbene uredbe določalo, da se mora znamka Skupnosti razveljaviti, če njen imetnik ne dokaže redne in dejanske uporabe v roku, ki ga določi UUNT. V tretjem stavku te določbe je še navedeno, da se smiselno uporabi pravilo 22, od (2) do (4). Iz navedenega naj bi izhajalo, da je v okviru postopka za razveljavitev dokazno breme o resni in dejanski uporabi znamke na imetniku znamke.

13 — Zlasti členi 15(1), 42(2) in 57(2) Uredbe št. 207/2009.

14 — Zadeva T-415/09. Glede nje poteka postopek s pritožbo v zadevi C-621/11 P, v kateri bom prav tako danes predstavila sklepne predloge.

Tretji razlog: člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009

49. Družba Systemtechnik navaja, da je Splošno sodišče s tem, da je v točki 26 sodbe ugotovilo, da je pojem resne in dejanske uporabe v nasprotju z vsako uporabo, ki je minimalna in ne zadošča za ugotovitev, da se znamka tako uporablja, storilo napako. Uporabiti bi moralo obstoječo sodno prakso o resni in dejanski uporabi, iz katere naj bi izhajala drugačna razlaga.

50. UUNT zatrjuje, da je ta pritožbeni razlog očitno neutemeljen, ker temelji na nepopolnem prikazu izpodbijane sodbe. Še zlasti, naj družba Systemtechnik ne bi upoštevala, da je Splošno sodišče ugotovilo, da se za ugotovitev, da se znamka uporablja dejansko in učinkovito, ne upošteva uporabe, ki je minimalna in ne zadošča za tako ugotovitev.

51. Družba Clean Solutions navaja, da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen iz podobnih razlogov, kot jih je navedel UUNT. Po njenem mnenju naj bi bilo iz obrazložitve v točkah od 26 do 30 sodbe razvidno, da je Splošno sodišče upoštevalo vse pogoje glede pojma resne in dejanske uporabe, ki izhajajo iz sodne prakse Sodišča. Družba Clean Solutions meni, da družba Systemtechnik s tretjim pritožbenim razlogom dejansko predlaga Sodišču, naj s svojo presojo dejstev in dokazov nadomesti presojo Splošnega sodišča.

Četrty razlog: člen 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009 v povezavi s pravilom 22 izvedbene uredbe

52. Družba Systemtechnik navaja, da je Splošno sodišče s tem, ko je v točki 37 sodbe potrdilo stališče odbora za pritožbe, da zaprisežena izjava ni način dokazovanja v skladu s členom 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009, storilo napako. V prejšnji sodni praksi naj bi bila taka izjava sprejeta kot dopustno dokazno sredstvo, ki ima zadostno dokazno vrednost, tudi če ni drugih dokazov za potrditev informacij, ki jih vsebuje.

53. UUNT zatrjuje, da Sodišče ni pristojno za preizkus presoje Splošnega sodišča dokazne vrednosti zaprisežene izjave v točki 34 sodbe, ker naj bi šlo za presojo dejstev. UUNT trdi, da je družba Systemtechnik v vsakem primeru ta del sodbe narobe razumela. Splošno sodišče naj ne bi zavrnilo na splošno dokazne vrednosti zaprisežene izjave. Niti naj ne bi oblikovalo načel za dopustnost takega dokaza. Dejansko naj bi ugotovilo, da so v obravnavani zadevi potrebni drugi dokazi zaradi vloge avtorja izjave.

54. Družba Clean Solutions poudarja, da je UUNT v točki 31 odločbe odbora za pritožbe z dne 25. avgusta 2009 navedel, da je bila zaprisežena izjava sestavni del utemeljitev stranke. Ta del odločbe naj ne bi bil izpodbijan pred Splošnim sodiščem. Niti naj ne bi Splošno sodišče potrdilo stališča odbora za pritožbe ali navedlo, da morajo biti vse informacije, ki jih vsebuje izjava, podprte z dodatnimi dokazi. Družba Clean Solutions še navaja, da družba Systemtechnik ni upoštevala novejše sodne prakse Splošnega sodišča, iz katere izhaja, da izjava vodilnega delavca ni dopustno dokazno sredstvo, če ni podprta z dodatnim gradivom.

Zadeva C-610/11 P

Prvi razlog: člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009

55. Družba Systemtechnik zatrjuje, da je Splošno sodišče s tem, da je v točki 34 sodbe ugotovilo, da ima zaprisežena izjava lahko dokazno vrednost le, če je potrjena z drugimi dokazi, predloženimi pred oddelkom za izbris, storilo napako. Splošno sodišče naj bi že presodilo, da so zaprisežene izjave dopustno dokazno sredstvo in da njihove vsebine ni treba potrjevati z drugimi dokazi. Poleg tega naj

bi Splošno sodišče zato, ker ni upoštevalo dejstva, da nobena od drugih strank ni nedvomno nasprotovala resničnosti vsebine izjave, ravnalo v nasprotju z načelom, v skladu s katerim mora odločitev o resni in dejanski uporabi temeljiti na celoviti presoji ob upoštevanju vseh bistvenih elementov zadeve.

56. Stališče UUNT o tem pritožbenem razlogu je enako njegovemu stališču o četrtem pritožbenem razlogu v zadevi C-609/11 P.

57. Družba Clean Solutions meni enako kot UUNT. Po njenem mnenju Splošno sodišče ni ugotovilo, da zaprisežena izjava ne more imeti dokazne vrednosti, in ni storilo napake pri presoji dokazne vrednosti sporne izjave. Dejansko naj bi Splošno sodišče upoštevalo povezavo med avtorjem izjave in imetnikom znamke in v okviru tega ugotovilo, da izjava nima dokazne vrednosti brez podpornih dokazov. Taka presoja dokazne vrednosti zaprisežene izjave naj ne bi bila pravno vprašanje, ki bi ga to Sodišče lahko preizkusilo v okviru postopka s pritožbo. Poleg tega naj ne bi bilo pomembno, da Splošno sodišče ni upoštevalo dejstva, da vsebina zaprisežene izjave ni bila izpodbijana. Prvič, dokazna vrednost izjave naj ne bi bila odvisna samo od tega, ali je njena vsebina izpodbijana. Drugič, družba Systemtechnik bi lahko navajala to trditev v zvezi s svojim drugim pritožbenim razlogom. Nazadnje, Splošno sodišče naj bi ugotovilo, da člena 76(1) Uredbe št. 207/2009 ni mogoče razlagati v tem smislu, da mora UUNT šteti za dokazano dejstvo, na katero se sklicuje ena od strank, če to dejstvo ni bilo izpodbijano.¹⁵

Drugi razlog: člen 76(1) Uredbe št. 207/2009

58. Družba Systemtechnik navaja, da je Splošno sodišče storilo napako, ker ni uporabilo člena 76(1) Uredbe št. 207/2009, v skladu s katerim mora UUNT preveriti dejstva po uradni dolžnosti v vseh postopkih, razen tistih v zvezi z relativnimi razlogi za zavrnitev registracije. Tako naj UUNT ne bi smel izločiti dokazov zato, ker so bili predloženi prepozno, in bi moral zahtevati dodatne dokaze, če bi menil, da je to potrebno.

59. Stališče UUNT o tem pritožbenem razlogu je enako njegovemu stališču glede prvega dela drugega pritožbenega razloga v zadevi C-609/11 P.

60. Družba Clean Solutions se ne strinja z razlago Uredbe št. 207/2009, kot jo predlaga družba Systemtechnik, in se sklicuje na pravilo 40(5) izvedbene uredbe v podporo trditvi, da v okviru postopkov za razveljavitev imetnik znamke nosi breme dokazovanja, da se je njegova znamka resno in dejansko uporabljala. Splošno sodišče naj bi tudi pravilno ugotovilo, da lahko UUNT presoja le dokaze, ki jih je predložil imetnik. Družba Clean Solutions v zvezi s trditvijo družbe Systemtechnik, da bi moral UUNT preverjati dejstva po uradni dolžnosti in zahtevati dodatne dokaze, navaja, da se ta pritožbeni razlog nanaša na domnevno napačno ugotovljeno dejansko stanje in napačno presojo dejstev in zato presega pristojnosti Sodišča v postopku s pritožbo.

Tretji razlog: člena 51(1)(a) in 76(1) in (2) Uredbe št. 207/2009

61. Tretji pritožbeni razlog je, kot kaže, sestavljen iz dveh delov.

15 — Družba Clean Solutions v zvezi s tem navaja sodbo Splošnega sodišča z dne 27. oktobra 2005 v zadevi Éditions Albert René proti UUNT – Orange (MOBILIX) (T-336/03, ZODl., str. II-4667).

62. Prvič, družba Systemtechnik zatrjuje, da je Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo, da UUNT zaradi prepozne predložitve dokaza pred odborom za pritožbe ne sme upoštevati tega dokaza, storilo napako. Splošno sodišče bi moralo ugotoviti, da dokaz ni bil predložen prepozno. Poleg tega naj družbi Systemtechnik ne bi bilo treba predložiti dokaza o resni in dejanski uporabi znamke. V zvezi s tem naj za postopek za razveljavitev ne bi bilo mogoče uporabiti nobene določbe, ki bi ustrezala členoma 42(2) in 57(2) Uredbe št. 207/2009.

63. Drugič, (poleg trditev, podobnih tistim v zvezi z drugim pritožbenim razlogom v postopku s pritožbo v zadevi C-609/11 P) družba Systemtechnik zatrjuje, da je, če bo Sodišče ugotovilo, da UUNT v postopkih za razveljavitev ne sme preverjati dejstev po uradni dolžnosti, Splošno sodišče napačno sklevalo, da UUNT ni pristojen presojati dokazov, ki so bili predloženi po izteku roka, ki ga je določil oddelek za izbris. Družba Systemtechnik trdi, da je Splošno sodišče storilo napako, ko je v točki 63 sodbe ugotovilo, da je pravilo 40(5) izvedbene uredbe izjema od splošnega pravila o diskrecijski pravici glede upoštevanja prepozno predloženih dokazov. Splošno sodišče bi moralo ugotoviti, da je UUNT imel diskrecijsko pravico in da bi jo moral uveljaviti.

64. Stališče UUNT je enako njegovemu stališču glede drugega dela drugega pritožbenega razloga v zadevi C-609/11 P.

65. Družba Clean Solutions navaja, da mora imetnik dokazati resno in dejansko uporabo v roku, ki je določen. Meni, da je obrazložitev Splošnega sodišča v zvezi s tem, ali ima UUNT diskrecijsko pravico za presajo dokazov, predloženih po izteku določenega roka, v skladu z obstoječo sodno prakso.

Četrty razlog: pravilo 40(5) izvedbene uredbe

66. Če se Sodišče ne bi strinjalo z razlago pravila 40(5) izvedbene uredbe, ki jo predlaga družba Systemtechnik, ta navaja, da je Splošno sodišče storilo napako, ker ni odločilo, da v obravnavani zadevi ni mogoče uporabiti navedene določbe. To pa zato, ker naj bi bila nezdržljiva z besedilom in ciljem Uredbe št. 207/2009 in v nasprotju z načelom sorazmernosti.

67. Družba Clean Solutions se s tem ne strinja, ker naj UUNT in Splošno sodišče ne bi smela zavrniti uporabe pravila 40(5) izvedbene uredbe, dokler to ni razglašeno za neveljavno.

Presoja

Uvodna pojasnila

68. Prvič, opozorila bi, da je pristojnost Sodišča v postopku s pritožbo omejena na pravna vprašanja.¹⁶ Sodišče ne sme preverjati ugotovitev in presoje dejstev Splošnega sodišča, razen če so bila dejstva v izpodbijani sodbi očitno izkrivljena. Pritožbene razloge in trditve družbe Systemtechnik v obeh pritožbah, s katerimi Sodišču predlaga, naj preizkusi presajo dejstev Splošnega sodišča, je treba zavreči kot nedopustne.

69. Drugič, družba Systemtechnik zatrjuje, da sta bili kršeni Uredba št. 207/2009 in izvedbena uredba. V tej so pravila, potrebna za izvajanje prve.¹⁷ Zato je ni mogoče razlagati v nasprotju z Uredbo št. 207/2009. Vendar pa je mogoče, da posamezno vprašanje, kakršno je razdelitev dokaznega bremena v postopku za razveljavitev, s to uredbo ni urejeno, medtem ko je besedilo izvedbene uredbe mogoče razlagati tako, da določa pravila v zvezi s tem. V takem primeru ni mogoče ugotoviti, da izvedbena

16 — Člen 256 PDEU in člen 58 Statuta Sodišča.

17 — Glej sedmo uvodno izjavo izvedbene uredbe in zadnjo uvodno izjavo Uredbe št. 40/94. Glej tudi uvodno izjavo 19 Uredbe št. 207/2009 in člen 162 te uredbe.

uredba ni v skladu z Uredbo št. 207/2009. Zato menim, da ni utemeljeno sklepanje, ki ga je družba Systemtechnik uporabila v povezavi z več pritožbenimi razlogi in v skladu s katerim z izvedbeno uredbo ni mogoče določiti pravila, ki ni potrjeno z besedilom Uredbe št. 207/2009 niti iz njega izvzeto.

70. Nazadnje, družba Systemtechnik v povezavi s členom 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009 navaja več trditve v povezavi z dopustnostjo dokazov, kakršna je zaprisežena izjava njenega poslovođje, v skladu z nemško zakonodajo. Očitno je, da stališče glede tega v skladu z nemškim pravom ni odločilno za dopustnost dokazov na podlagi Uredbe št. 207/2009 in izvedbene uredbe. Zato bom te trditve zavrnila brez nadaljnje obravnave.

71. Pritožbeni razlogi iz obeh zadev se delno prekrivajo in nisem prepričana, da je mogoče mojo presojo teh razlogov predstaviti razumljivo in nedvoumno. Po temeljitem razmisleku sem se odločila, da jih združim po vsebini in posamične pritožbene razloge navajam navzkrižno.

Splošno sodišče ni odločalo o vseh tožbenih razlogih: člen 65 Uredbe št. 207/2009 in člen 134(2) in (3) Poslovnika Splošnega sodišča (prvi pritožbeni razlog v zadevi C-609/11 P)

72. Družba Systemtechnik je bila v zadevi centrotherm Clean Solutions proti UUNT (T-427/09) intervenientka. Člen 134(2) Poslovnika Splošnega sodišča določa, da imajo intervenienti „enake procesne pravice kot stranke“ in da lahko „podajo svoje predloge ter navajajo razloge, ki se razlikujejo od tistih, ki jih predlagajo stranke“. V skladu s členom 134(3) tega Poslovnika lahko intervenient tudi „predlaga razveljavitev ali spremembo odločbe odbora za pritožbe glede vprašanja, ki v tožbi ni navedeno, in na podlagi razlogov, ki v tožbi niso navedeni“.

73. Iz navedenega izhaja, da mora Splošno sodišče, enako kot pri tožbenih razlogih strank, odgovoriti zadostno na trditve intervenienta z obrazložitvijo, ki intervenientu omogoča, da se seznanj z razlogi, zaradi katerih je Splošno sodišče zavrnilo njegove trditve. Družba Systemtechnik v obravnavani zadevi Sodišču v bistvu predlaga, naj preveri, ali je Splošno sodišče ravnalo v skladu z navedeno obveznostjo.

74. Menim, da je.

75. Družba Systemtechnik v postopku pred Splošnim sodiščem ni predlagala razveljavitve ali spremembe odločbe odbora za pritožbe. Pravzaprav je podprla predlog UUNT, naj se tožba zavrne. V utemeljitvah se je osredotočila na razloge, zaradi katerih je odbor za pritožbe ugotovil, da so predloženi dokazi zadostovali za dokaz, da je obstajala resna in dejanska uporaba.¹⁸

76. Ker družba Systemtechnik Splošnemu sodišču ni predlagala, naj spremeni obrazložitev odločbe odbora za pritožbe, se strinjam z UUNT, da v postopku s pritožbo Sodišču ni mogoče predlagati, naj ugotovi, da je Splošno sodišče ravnalo napačno, ker tega ni storilo. Družba Systemtechnik mora zato nositi posledice svoje opustitve.

77. Zato ugotavljam, da je treba ta pritožbeni razlog zavrnil kot neutemeljen.

18 — Glej točke od 18 do 20 izpodbijane sodbe.

Splošno sodišče ni razsodilo, da mora UUNT upoštevna dejstva preveriti po uradni dolžnosti: člena 51(1)(a) in 76 Uredbe št. 207/2009 (drugi pritožbeni razlog v zadevi C-609/11 P; drugi pritožbeni razlog in prvi del tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-610/11 P)

78. Družba Systemtechnik v zadevi C-609/11 P trdi, da Splošno sodišče s tem, da ni razsodilo, da mora UUNT v postopku za razveljavitev preveriti dejstva po uradni dolžnosti, ni uporabilo pravega načela glede razdelitve dokaznega bremena v takem postopku. Osnovno izhodišče te trditve je, da naj bi bila razveljavitev absolutni razlog za zavrnitev registracije. Iz navedenega naj bi tudi izhajalo, da UUNT ne sme zavrnil dokazov, ki so bili predloženi po roku, ki ga je določil. Družba Systemtechnik navaja, da je Splošno sodišče storilo napako, ker ni razsodilo, da UUNT lahko upošteva vse informacije, ki so mu bile predstavljene, ne glede na datum njihove predložitve.

79. Ta pritožbeni razlog se v bistvu ujema z drugim pritožbenim razlogom in prvim delom tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-610/11 P, čeprav podlaga za tega ni kršitev člena 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009. Nanaša se na razdelitev dokaznega bremena v postopku za razveljavitev, ki se začne z vložitvijo vloge na podlagi navedene določbe. Od tega, kdo nosi to breme, je odvisno, ali bo treba obravnavati trditev glede obravnave dokazov pred UUNT, ki so bili predloženi po izteku določenega roka, ali ne.

80. Splošno sodišče v sodbi centrotherm Clean Solutions proti UUNT (T-427/09) ni izrecno obravnavalo tega vprašanja, čeprav je obrazložitev glede edinega tožbenega razloga v tej zadevi temeljila na predpostavki, da mora dokaze o resni in dejanski uporabi znamke vložiti imetnik, katerega znamka je predmet vloge za razveljavitev. Na drugi strani je bilo Splošno sodišče v sodbi Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) zaproseno, naj to vprašanje obravnava v okviru drugega tožbenega razloga, s katerim se je zatrjevala kršitev dolžnosti UUNT, da upoštevna dejstva preveri po uradni dolžnosti. V tej sodbi je v točki 54 odločilo, da se člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009 nanaša na določbo v zvezi s preučitvijo relativnih razlogov za zavrnitev in da je „zato“ preskus UUNT omejen na dejstva, ki so jih navedle stranke.

81. Čeprav se ne strinjam z obrazložitvijo sodbe Splošnega sodišča v zadevi Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09), menim, da njegov sklep ni napačen.

82. Registrirana blagovna znamka Skupnosti se lahko razveljavi na podlagi zahteve pri UUNT ali na podlagi nasprotne tožbe v postopku zaradi kršitve pravic.¹⁹ Zaradi razveljavitve znamke, načeloma od dneva vložitve zahteve za razveljavitev ali nasprotne tožbe, prenehajo pravice imetnika v zvezi s to znamko in blagom ali storitvami, ki jih označuje.²⁰ Razveljavitev je vrsta sankcije, ki velja za blagovno znamko Skupnosti, če je njen imetnik ni začel resno in dejansko uporabljati v Skupnosti za blago ali storitve, za katere jo je registriral.²¹

83. Drugače kot pri razlogih za ničnost ali razlogih za zavrnitev registracije in v nasprotju z ugotovitvijo Splošnega sodišča v točki 52 sodbe Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) v členu 51 Uredbe št. 207/2009 niti nikjer drugje ni razlikovanja med relativnimi in absolutnimi razlogi za razveljavitev. Družba Clean Solutions je v obravnavani zadevi zahtevala razveljavitev na podlagi člena 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009. Ta določba ne ureja nobenega postopka. Zato z njo ni mogoče rešiti vprašanja, kdo nosi dokazno breme v teh postopkih.

19 — Člen 51(1) Uredbe št. 207/2009.

20 — Člen 55(1) Uredbe št. 207/2009.

21 — Člen 15(1) Uredbe št. 207/2009.

84. Bistvena postopkovna pravila so v členih 56 in 57 Uredbe št. 207/2009. Razen določbe (v členu 56(2)), da se mora zahteva za razveljavitev vložiti „v obliki pisne obrazložene izjave“, ni niti s členom 56 niti s členom 57 v celoti opredeljena razdelitev dokaznega bremena. Natančneje, člen 57(2) se nanaša na položaj, v katerem mora imetnik prejšnje blagovne znamke Skupnosti, ki je stranka v postopkih za ugotavljanje ničnosti, na zahtevo imetnika izpodbijane blagovne znamke „priskrbeti dokaz“, da se je njegova znamka resno in dejansko uporabljala. V tem členu ni določeno, kdo mora v postopku za razveljavitev dokazati, da ni bilo resne in dejanske uporabe.

85. Uredbo št. 207/2009 je treba razlagati v povezavi z izvedbeno uredbo.

86. V pravilu 37 izvedbene uredbe je natančno določena obvezna vsebina zahteve za razveljavitev, to je pisne obrazložene izjave iz člena 56(2) Uredbe št. 207/2009. Zlasti pravilo 37(b)(iv) določa, da mora zahteva vsebovati „*navedbo dejstev, dokazov in navedb, predloženih v podporo [razlogom, na katerih temelji zahteva]*“.²² Iz uporabljenih izrazov bi lahko izhajalo, da ni nujno, da se priskrbijo vsa ta dejstva in dokazi, čeprav priznam, da bi se druge jezikovne različice tega pravila lahko razlagale drugače.²³

87. Zahteva se nato sporoči imetniku znamke Skupnosti, UUNT pa preizkusi, ali je dopustna.²⁴ Če ugotovi, da je dopustna, UUNT v skladu s pravilom 40(1) „pozove imetnika znamke Skupnosti, naj poda svoja stališča v roku, ki mu ga določi“. Če zahteva za razveljavitev temelji na razlogu iz člena 50(1)(a) Uredbe št. 207/2009, UUNT v skladu s pravilom 40(5) „pozove imetnika znamke Skupnosti, naj priskrbi dokaz o resni in dejanski uporabi znamke v roku, ki mu ga določi“.

88. Zahteva, naj predlagatelj zagotovi podporo za svoje trditve v zahtevi, je torej sestavni del dopustnosti zahteve za razveljavitev. Zahteva, naj imetnik znamke priskrbi dokaz o uporabi, se pravzaprav uveljavi le, če je zahteva dopustna in tako lahko vpliva na materialno varstvo znamke Skupnosti.

89. Iz skupne razlage upoštevni določb Uredbe št. 207/2009 in izvedbene uredbe izhaja tudi, da v okoliščinah, kakršne so sporne v tej zadevi, stranka, ki zahteva razveljavitev, tega po eni strani ne more storiti brez *navedbe podpore* za svojo trditve, da se izpodbijana znamka ni resno in dejansko uporabljala v Skupnosti, in da mora po drugi strani stranka, zoper katero je vložena zahteva za razveljavitev, *priskrbeti dokaz* o resni in dejanski uporabi znamke.²⁵

90. Priskrbeti dokaz o resni in dejanski uporabi znamke je očitno bolj obremenjujoče kot samo navesti dejstva, dokaze in navedbe, predložene v podporo trditvi, da se izpodbijana znamka ni resno in dejansko uporabljala v Skupnosti.

91. Menim, da mora predlagatelj jasno navesti pravne trditve, ki jih uveljavlja, ter opredeliti upoštevna dejstva in podporne dokaze, zaradi katerih zahteva razveljavitev sporne znamke. Zato ne zadostuje, da vložiti neresno ali neutemeljeno zahtevo za razveljavitev. UUNT mora take zahteve spoznati za nedopustne. Strinjam se z družbo Systemtechnik, da bi sicer za imetnika znamke obstajala nevarnost, da bi se moral nenehno braniti pred zahtevami za razveljavitev.

22 — Moj poudarek.

23 — Na primer, francoska jezikovna različica se zdi glede tega vprašanja nevtralnejša, ker določa, da mora zahteva vsebovati „*les faits, preuves et observations présentés à l'appui de la demande*“. Nizozemska in nemška jezikovna različica, če navedem le dva primera, se zdita bolj podobni angleški jezikovni različici: nizozemska določa „*een opgave van de feiten, bewijsmateriaal en argumenten die ter staving van deze gronden worden aangevoerd*“, medtem ko nemška določa „*die Angabe der zur Begründung vorgebrachten Tatsachen, Beweismittel und Bemerkungen*“.

24 — Pravilo 40(1) izvedbene uredbe. Razlogi za nedopustnost takih zahtev so določeni v pravilu 39 izvedbene uredbe.

25 — Kot kaže, druge jezikovne različice niso v nasprotju s to razlago. Na primer, francoska jezikovna različica določa: „*l'Office demande au titulaire de la marque communautaire la preuve de l'usage de la marque au cours d'une période qu'il précise*“; nizozemska jezikovna različica določa: „*verzoekt het Bureau de eigenaar van het Gemeenschapsmerk binnen een door het Bureau te stellen termijn het bewijs van het normale gebruik van het merk te leveren*“ in nemška jezikovna različica določa: „*setzt das Amt dem Inhaber der Gemeinschaftsmarke eine Frist, innerhalb der er den Nachweis der ernsthaften Benutzung der Marke zu führen hat*“.

92. Hkrati pa bi bilo izvajanje pravice do vložitve zahteve za razveljavitev nemogoče ali pretirano težko, če bi se od vlagatelja zahtevalo, naj predloži negativen dokaz, torej da dokaže, da resne in dejanske uporabe ni bilo.

93. Zato menim, da vlagatelju ni treba priskrbeti podrobnih dokazov o tem, da ni bilo resne in dejanske uporabe imetnikove znamke. Dejansko mora primerno utemeljiti, da obstajajo upravičeni pomisleki glede uporabe znamke.

94. Če se zahteva šteje za dopustno, izvedbena uredba izrecno določa, da mora imetnik priskrbeti dokaz o resni in dejanski uporabi svoje znamke. Imetnik je tisti, ki ima najboljši položaj za to, da zagotovi podrobne dokaze o uporabi znamke v skladu s splošnimi zahtevami za uporabo znamk, opredeljenimi v členu 15(1) Uredbe št. 207/2009, in da dokaže, da ni razloga za razveljavitev znamke. Če tega ne stori, varstvo znamke ni več utemeljeno.

95. Drugače kot družba Systemtechnik menim, da člen 76(1) Uredbe št. 207/2009 ne daje podlage za drugačno razlago.

96. Člen 76(1) se ne nanaša na razdelitev dokaznega bremena med vlagateljem in imetnikom znamke v postopku za razveljavitev. Dejansko določa, v kolikšnem obsegu UUNT sodeluje pri ugotavljanju dejstev v postopkih, ki potekajo pred njim, ter opredeljuje razdelitev odgovornosti pri ugotavljanju dejstev med pristojnim organom in strankami v postopkih, ki potekajo pred tem organom.

97. V prvem delu člena 76(1) je določeno široko načelo, v skladu s katerim UUNT „[v] postopku preveri dejstva po uradni dolžnosti“. V drugem delu je opredeljena izjema, ki velja v postopku v zvezi z relativnimi razlogi za zavrnitev registracije. Pri presoji absolutnih razlogov za zavrnitev je UUNT torej dolžan po uradni dolžnosti preveriti upoštevna dejstva, na podlagi katerih lahko ugotovi tak razlog.²⁶

98. Če je prvi del mogoče uporabiti, potem ni nujno, da bi se pojavilo vprašanje o razdelitvi dokaznega bremena med imetnikom izpodbijane znamke in stranko, ki zahteva razveljavitev, ker je UUNT izrecno naloženo, da aktivno sodeluje pri preverjanju upoštevanih dejstev.

99. Vendar ga po mojem mnenju ni mogoče uporabiti.

100. Res je, da je obseg prvega dela omejen s pojmom „postopek“. Ni razlik med postopki. Drugi del pa velja za „postopek v zvezi z relativnimi razlogi za zavrnitev registracije“. Iz ozke besedne razlage obeh delov bi, kot kaže, lahko izhajalo, da spada postopek za razveljavitev pod splošno pravilo, ker gre za postopek pred UUNT in ne za postopek v zvezi z relativnimi razlogi za zavrnitev registracije.

101. Kolikor mi je znano, Sodišče do zdaj še ni obravnavalo možnosti uporabe prvega ali drugega dela člena 76 za postopek za razveljavitev, kakršen je ta v obravnavani zadevi. Je pa potrdilo, da prvi del velja za primere, v katerih se postopek nanaša na absolutne razloge za zavrnitev registracije, to je razloge, ki *niso* povezani s prejšnjimi pravicami in zaradi katerih se pred UUNT opravi postopek *ex parte*. V nasprotju s tem je postopek za razveljavitev postopek *inter partes*.

102. Družbi Systemtechnik in Clean Solutions ter UUNT poskušajo razširiti obseg prvega oziroma drugega dela.

26 — Glej na primer sodbo z dne 9. septembra 2010 v zadevi UUNT proti BORCO-Marken-Import Matthiesen (C-265/09 P, ZOdl., str. I-8265, točka 57).

103. Menim, da s temi trditvami ne morejo uspeli, ker je besedilo člena 76(1) jasno: prvi del velja za postopke pred UUNT, medtem ko velja drugi za postopke v zvezi z *relativnimi* razlogi za zavrnitev registracije znamke. Tudi če bi o relativnih in absolutnih razlogih za razveljavitev lahko sklepali po analogiji z razlogi za zavrnitev registracije, kot je Splošno sodišče odločilo v točki 52 sodbe Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09), menim, da med razveljavitvijo znamke in zavrnitvijo registracije ni podobne analogije.

104. Vendar pa je na podlagi razlage člena 76(1) – glede na njegovo umestitev, cilj in smisel – mogoče ugotoviti, da UUNT kljub besedilu člena ni mogoče naložiti, naj v okoliščinah, kakršne so te v obravnavani zadevi, preverja dejstva po uradni dolžnosti.

105. Prvič, ugovor, da se znamka Skupnosti ni resno in dejansko uporabljala, se lahko uveljavlja le v postopkih *inter partes*. UUNT ne sme po uradni dolžnosti zavrniti ugovora zoper registracijo ali razveljaviti registrirane znamke zato, ker se ni resno in dejansko uporabljala. Nasprotno, ugovor se lahko uveljavlja (i) na strani prijavitelja v odgovoru na tožbo stranke, ki nasprotuje registraciji (člen 42(2) Uredbe št. 207/2009); (ii) kot razlog za vložitev zahteve za razveljavitev obstoječe znamke Skupnosti (člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009) ali (iii) kot podlaga za nasprotno tožbo v postopku zaradi kršitve pravic (člen 100 Uredbe št. 207/2009). Menim, da ne bi bilo smiselno razlagati člena 76 tako, da bi morala stranka v vsakem od omenjenih postopkov vložiti ugovor ter da bi moral nato UUNT poiskati in priskrbeti dokaze v podporo temu ugovoru ali v korist stranke, ki se ji se očita, da svoje znamke ni uporabljala.

106. Drugič, ne bilo praktično in učinkovito, če bi se UUNT naložilo, da po uradni dolžnosti preverja, ali se je znamka resno in dejansko uporabljala ali ne. Dejansko od UUNT ni mogoče pričakovati, da bo pridobil „vsa dejstva in okoliščine, ki so pomembna za ugotovitev, ali se znamka dejansko komercialno uporablja v gospodarskem prometu, zlasti ali se v zadevnem gospodarskem sektorju taka uporaba šteje za upravičeno za ohranjanje ali ustvarjanje deleža na trgu za blago ali storitve, ki jih varuje znamka, naravo teh proizvodov ali storitev, značilnosti trga ter obseg in pogostost uporabe znamke“.²⁷

107. Ta dejstva in okoliščine se lahko pred UUNT predstavijo s pomočjo različnih dokaznih sredstev, opredeljenih v členu 78 Uredbe št. 207/2009 in v posameznih določbah, ki se nanašajo na trditve o resni in dejanski uporabi, čeprav so očitno dopustne tudi druge oblike dokaznih sredstev. Oblike dokaznih sredstev, kot so pakiranja, oznake, ceniki, katalogi itd., so materialni dokazi, ki jih ima na voljo stranka, ki se ji očita, da svoje znamke ni uporabljala. UUNT lahko od te stranke sicer zahteva, naj predloži dokaze, vendar jih sam ne more pridobiti. Če naj bi bil postopek za razveljavitev neprekinjen in učinkovit, je jasno, da UUNT ni mogoče naložiti bremena, naj po uradni dolžnosti presoja dejstva, ki so pomembna za ugotovitev, ali se je znamka dejansko uporabljala.

108. Tretjič, Uredba št. 207/2009 in izvedbena uredba določata posebna pravila o razdelitvi dokaznega bremena v postopkih za ugotavljanje ničnosti in postopkih z ugovorom, v katerih se zatrjuje ali očita, da se znamka ni uporabljala.²⁸ Glede vsakega od navedenih postopkov je v besedilu teh uredb izrecno določeno – s skoraj enakimi izrazi – katera od strank mora priskrbeti dokaz o resni in dejanski uporabi. Če bi bila dobesedna razlaga člena 76(1) pravilna, bi bilo v postopku za ugotavljanje ničnosti in postopku z ugovorom dokazno breme na imetniku prejšnje znamke, medtem ko bi moral v postopku za razveljavitev znamke (v katerih se prav tako lahko zatrjuje, da se znamka ni uporabljala) UUNT enako vprašanje preizkusiti po uradni dolžnosti.

109. Iz navedenega torej izhaja, da je trditev družbe Systemtechnik, da bi UUNT lahko upošteval vse informacije, ki so mu bile predstavljene, ne glede na datum predložitve, neutemeljena.

27 — Sklep z dne 27. januarja 2004 v zadevi La Mer Technology (C-259/02, Recueil, str. I-1159, točka 27). Glej tudi sodbe z dne 11. marca 2003 v zadevi Ansul (C-40/01, Recueil, str. I-2439, točke od 36 do 43); z dne 11. maja 2006 v zadevi Sunrider proti UUNT (C-416/04 P, ZOdL, str. I-4237, točka 70) in z dne 19. decembra 2012 v zadevi Leno Merken (C-149/11, točka 29).

28 — Glej na primer člena 42(2) in 57(2) Uredbe št. 207/2009 in pravilo 22(2) izvedbene uredbe. Glej tudi spodaj navedene točke od 115 do 118.

110. Glede na zgornjo obrazložitev menim, da bi se morali drugi pritožbeni razlog v zadevi C-609/11 P ter drugi pritožbeni razlog in prvi del tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-610/11 P zavrnila kot neutemeljeni. Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je v točki 46 sodbe centrotherm Clean Solutions proti UUNT (T-427/09) sklepalo, da resna in dejanska uporaba ni bila dokazana, ker se je družba Systemtechnik odločila, da omeji dokaze, ki jih je vložila, kar naj bi pomenilo, da je v tovrstnih postopkih dokazno breme na imetniku znamke. Prav tako ni napačno uporabilo prava, ko je to stališče, vendar podrobneje, sprejelo v točki 55 sodbe Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09).

Splošno sodišče ni razsodilo, da ima UUNT diskrecijsko pravico, da upošteva dokumente, ki jih je pritožnica predložila v postopku pred odborom za pritožbe: člen 51(1)(a) in 76 Uredbe št. 207/2009 (drugi del tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-610/11 P)

111. Drugi del tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-610/11 P se uveljavi, če bo Sodišče zavrnilo trditev, da mora UUNT upoštevna dejstva preveriti po uradni dolžnosti.

112. Če bi bil UUNT pri preizkusu v postopku za razveljavitev, kakršen je sporni v obravnavani zadevi, omejen na dejstva, dokaze in navedbe, ki so jih podale stranke, naj bi po navedbah družbe Systemtechnik Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo, da UUNT v takih okoliščinah nima diskrecijske pravice, da upošteva dokaze, predložene po izteku roka, ki ga je določil, ravnalo v nasprotju s členom 76(2) Uredbe št. 207/2009. V zvezi s tem družba Systemtechnik prav tako navaja, da pravilo 40(5) izvedbene uredbe ni izjema od splošnega načela, v skladu s katerim ima UUNT v teh zadevah diskrecijsko pravico.

113. Utemeljitev družbe Systemtechnik je podobna tisti, s katero je bil utemeljen edini pritožbeni razlog v zadevi New Yorker SHK Jeans proti UUNT (C-621/11 P), v kateri bom tudi danes predstavila sklepne predloge. Ta zadeva se nanaša na postopek z ugovorom, v okviru katerega je morala nasprotna stranka na zahtevo prijavitelja priskrbeti dokaze o resni in dejanski uporabi svoje znamke. UUNT je upošteval dokaze, ki jih je nasprotna stranka predložila v odgovoru na njegov poziv, naj odgovori na pripombe prijavitelja, da že predloženi dokazi ne zadostujejo za dokaz resne in dejanske uporabe. V sklepnih predlogih v tej zadevi sem ugotovila, da pravilo 22(2) izvedbene uredbe v povezavi s členom 42 Uredbe št. 207/2009 ne izključuje diskrecijske pravice UUNT, da upošteva dokaze, ki so bili predloženi po izteku prvotnega roka, če se ta diskrecija izvaja tako, da je zagotovljeno spoštovanje načel dobrega upravljanja in ekonomičnosti postopka ter varstva pravice do obrambe. Z drugimi besedami, po mojem mnenju to ne pomeni, da UUNT v postopku z ugovorom nikoli ne more izvajati diskrecijske pravice, da obravnava nove dokaze.

114. Menim, da bi se moralo na podobno vprašanje v okviru postopka za razveljavitev odgovoriti drugače.

115. Za postopek za razveljavitev ne velja nobena določba, ki bi bila podobna členu 42(2) Uredbe št. 207/2009. Čeprav je člen 57(2) Uredbe št. 207/2009 funkcionalno enakovreden členu 42(2), velja le v postopkih za ugotavljanje ničnosti.

116. Zakaj ni enakovredne določbe za postopek za razveljavitev, kadar zahteva temelji na tem, da se izpodbijana znamka ni resno in dejansko uporabljala?

117. V postopkih z ugovorom in za ugotavljanje ničnosti se neobstoje resne in dejanske uporabe navaja v odgovoru na ugovor oziroma na zahtevo za ugotovitev, da je znamka nična. V členih 42(2) in 57(2) je določen postopkovni okvir za reševanje postopkovnih vprašanj med postopki, ki jih ureja ločen sklop pravil.

118. V postopkih za razveljavitev ni podobnega načina za zatiranje neobstoja resne in dejanske uporabe: ta je dejansko eden od razlogov za zahtevo. Zato je logično, da zakonodajalec ni predvidel ločenega sklopa pravil, kakršna sta v členih 42(2) in 57(2).

119. Če je tako, ali UUNT na podlagi katere druge določbe Uredbe št. 207/2009 v postopkih za razveljavitev ne sme izvajati diskrecijske pravice, kakršna je opredeljena v členu 76(2) Uredbe št. 207/2009?

120. Člen 57(1) Uredbe št. 207/2009 je edina določba, ki ureja podajanje pripomb v postopku za razveljavitev. V njem je opredeljeno enako pravilo, kot velja za preizkus ugovora ali zahteve za ugotovitev ničnosti, in sicer da med preizkusom zahteve „Urad povabi stranko tolikokrat, kot je potrebno, da [poda] svoje pripombe v roku, ki ga določi Urad, o navedbah drugih strank ali o svojih navedbah“. ²⁹ S to določbo niso določene posledice prepozne predložitve dokazov. Niti ni s čim drugim opredeljeno drugačno pravilo od tistega iz člena 76(2) Uredbe št. 207/2009, s katerim je, če spomnim, UUNT izrecno dovoljeno, da „spregleda dejstva, na kater[a] se stranke niso sklicevale, ali dokaze, ki jih zadevne stranke niso predložile v ustreznem času“.

121. V obravnavani zadevi je torej UUNT imel diskrecijsko pravico, da zavrne nove dokaze, predložene v potrditev zaprisežene izjave poslovodje po izteku roka, ki ga je določil.

122. Ali se lahko z določbo v izvedbeni uredbi, kakršna je pravilo 40(5), vseeno izključi to diskrecijsko pravico?

123. Ne.

124. Menim, da izvedbena uredba ne more izključiti uporabe člena 76(2) Uredbe št. 207/2009 brez podlage za tako izključitev v Uredbi št. 207/2009.

125. Kot izhodišče navajam pravilo iz člena 76(2) Uredbe št. 207/2009. V sodbi z dne 13. marca 2007 v zadevi UUNT proti Kaul je Sodišče odločilo, da velja splošno pravilo, če ni izrecne nasprotne določbe, s katero je ta diskrecijska pravica izključena. ³⁰

126. Kje lahko najdemo tako določbo?

127. V Uredbi št. 207/2009 ali v izvedbeni uredbi.

128. V zvezi z zadnjenavedeno uredbo menim, da je treba razlikovati med dvema mogočima skupinama pravil. Prvič, v izvedbeni uredbi je lahko pravilo, ki potrjuje pravilo iz Uredbe št. 207/2009, s katerim je diskrecijska pravica izključena. Gotovo je mogoče trditi, da je to pravilna razlaga razmerja med pravilom 22(2) izvedbene uredbe in drugim stavkom člena 42(2) Uredbe št. 207/2009. ³¹ Drugič, v Uredbi št. 207/2009 morda ni določbe, s katero bi bila diskrecijska pravica izključena, vendar bi tako pravilo lahko bilo v izvedbeni uredbi. Ali bi v takem primeru pravilo iz izvedbene uredbe lahko bilo zadostna podlaga za sklep, da UUNT nima diskrecijske pravice?

129. Menim, da ne. Izvedbena uredba ne sme biti v nasprotju z Uredbo št. 2007/2009.

29 — Člen 42(1) Uredbe št. 207/2009 določa enako pravilo v okviru postopka z ugovorom. Člen 57(1) velja tudi za preizkus zahteve za ugotovitev ničnosti.

30 — C-29/05 P, ZOdl., str. I-2213, točka 42.

31 — Ta problematika se obravnava v okviru postopka s pritožbo v zadevi New Yorker SHK Jeans proti UUNT (C-621/11 P).

130. Pravilo 40(5) izvedbene uredbe je po mojem mnenju primer druge vrste pravil. Zaradi prvega stavka tega pravila se člen 57(1) lahko uporabi in je z njim določena izvedba tega člena z opredelitvijo, kako mora UUNT izvajati diskrecijsko pravico, ki mu je dana v okviru zahteve za razveljavitev v skladu s členom 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009. Na drugi strani je z drugim stavkom določeno pravilo, ki je nasprotno pravilu iz Uredbe št. 207/2009: izključi diskrecijsko pravico in uporabo člena 76(2) Uredbe št. 207/2009.

131. Tako je v Uredbi št. 207/2009 določeno, „da, diskrecijska pravica je“, in v izvedbeni uredbi, da „diskrecijske pravice ni“. Menim, da je v tem primeru izvedbena uredba v nasprotju z Uredbo št. 207/2009. Zato mora imeti ta prednost.

132. Zato se strinjam z družbo Systemtechnik, da je Splošno sodišče kršilo člen 76(2) Uredbe št. 207/2009 s tem, da je v točki 63 sodbe Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) ugotovilo, da je pravilo 40(5) izvedbene uredbe določba, ki izključuje vrsto diskrecijske pravice, kot je opredeljena v členu 76(2).

133. Glede na navedeno ugotavljam, da je pritožba v delu, v katerem se nanaša na drugi del tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-609/11 P, utemeljena.

134. Splošno sodišče bi moralo ugotoviti, da je UUNT imel diskrecijsko pravico, in nato preizkusiti, kako je UUNT, in zlasti odbor za pritožbe, v obravnavani zadevi izvrševal to diskrecijsko pravico.

Odločitev, da minimalna uporaba ne more pomeniti resne in dejanske uporabe: člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009 (tretji pritožbeni razlog v zadevi C-609/11 P)

135. Ne strinjam se s trditvijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 26 sodbe centrotherm Clean Solutions proti UUNT (T-427/09) ugotovilo, da resne in dejanske uporabe ni mogoče razlagati tako, da zajema minimalno in nezadostno uporabo.

136. Družba Clean Solutions in UUNT sta pravilno navedla, da ta pritožbeni razlog ni utemeljen, ker je družba Systemtechnik napačno prikazala vsebino ugotovitve v točki 26 omenjene sodbe.

137. Točka 26 se začne tako: „Čeprav je pojem resne in dejanske uporabe v nasprotju z vsako uporabo, ki je minimalna in ne zadošča za ugotovitev, da se znamka na določenem trgu uporablja dejansko in učinkovito [...]“ S tem je Splošno sodišče opredelilo, kako je mogoče dokazati uporabo na določenem trgu in v zvezi z njo ugotoviti, da je lahko eden od dokazov, da se je znamka resno in dejansko uporabljala. To očitno izhaja iz razlage prvega dela stavka v povezavi z drugim delom, v katerem je Splošno sodišče nadaljevalo, da za dokaz o uporabi na določenem trgu ni treba dokazati gospodarskega uspeha, poslovne strategije ali obsežne tržne uporabe. Enako izhaja iz razlage točke 26 v povezavi s točko 25, v kateri je Splošno sodišče opredelilo pojem „resne in dejanske uporabe blagovne znamke“.

138. V zvezi s tem potrjujem razlago Splošnega sodišča.

139. Po mojem mnenju je Splošno sodišče v točki 26 sodbe sklepalo, da noben od navedenih dejavnikov, če se obravnavajo posamično, ne more biti podlaga za sklep, da se je blagovna znamka dejansko uporabljala na določenem trgu. V skladu s tem je nato v točki 28 ugotovilo, da „je lahko majhen obseg proizvodov ali storitev, ki se tržijo pod navedeno znamko, kompenziran z veliko intenzivnostjo ali stalnostjo med uporabo te znamke in obratno“, in v točki 26, da „manjši ko je tržni obseg uporabe znamke, bolj se zahteva, da imetnik znamke predloži dodatne podatke, na podlagi katerih je mogoče izključiti morebitne dvome o resni in dejanski uporabi zadevne znamke“. Menim, da je ta obrazložitev v celoti v skladu s potrebo po celostni presoji vseh upoštevni dejavnikov, kot je

Sodišče odločilo v novejši sodbi Leno Merken³².

140. Glede na navedeno ugotavljam, da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen.

Splošno sodišče ni zavrnilo stališča UUNT o dokazni vrednosti zaprisežene izjave poslovodje pritožnice: člen 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009 in pravilo 22 izvedbene uredbe (četrti pritožbeni razlog v zadevi C-609/11 P) in člen 51(1)(a) Uredbe št. 207/2009 (prvi pritožbeni razlog v zadevi C-610/11 P)

141. Zdi se, da družba Systemtechnik v zadevi C-609/11 P zatrjuje, da je Splošno sodišče v sodbi centrotherm Clean Solutions proti UUNT (T-427/09) ugotovilo, da je zaprisežena izjava poslovodje pritožnice nedopusten dokaz.

142. Menim, da Splošno sodišče tega nikoli ni ugotovilo.

143. Po mojem mnenju ni v izpodbijani sodbi nikjer navedeno, da je Splošno sodišče odločilo, da je zaprisežena izjava (ali v bistvu katera koli druga vrsta dokazil, predloženih pred odborom za pritožbe) nedopusten dokaz. Dejansko je Splošno sodišče v točki 37 ocenilo dokazno vrednost zaprisežene izjave v posebnih okoliščinah zadeve, ki jo je obravnavalo. V točki 33 je navedlo, da je obrazložitev odbora za pritožbe temeljila na dokazni vrednosti fotografij v povezavi z dokazno vrednostjo štirih računov. To obrazložitev je nato natančneje preučilo v točkah od 34 do 36. Na podlagi dejanske ocene navedenih dveh vrst dokazov je Splošno sodišče v točki 37 ugotovilo, da je šlo pri izjavi za „razmeroma šibke dokaze o prodaji glede na znesek, ki je naveden v izjavi [...] poslovodje“. Taka presoja dejstev presega obseg sodnega nadzora, ki ga Sodišče opravlja v okviru pritožbe.

144. Zato menim, da je treba četrti pritožbeni razlog v zadevi C-609/11 P zavreči kot nedopusten.

145. Prvi pritožbeni razlog v zadevi C-610/11 P sovпада s četrtim pritožbenim razlogom v zadevi C-609/11 P glede stališča Splošnega sodišča o zapriseženi izjavi.

146. Družba Systemtechnik v zadevi C-610/11 P zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 34 sodbe Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) ugotovilo, da je zapriseženi izjavi poslovodje imetnika znamke mogoče priznati dokazno vrednost le, če je potrjena z drugimi dokazi.

147. V obrazložitvi Splošnega sodišča v sodbi Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09) je bila dokazna vrednost zaprisežene izjave obravnavana načelno. Splošno sodišče se je v točki 33 osredotočilo na dejavnike, ki so pomembni za oceno dokazne vrednosti izjave, kakršna je navedena v členu 78(1)(f) Uredbe št. 207/2009, in ne na dopustnost te izjave. Med temi dejavniki so „vir dokumenta, okoliščine njegovega nastanka in njegov naslovnik ter [vprašanje], ali se dokument glede na vsebino zdi razumen in verodostojen“. Na podlagi te razlage je Splošno sodišče nato v točki 34 ocenilo dokazno vrednost zaprisežene izjave, ki jo je predložila družba Systemtechnik. Zaradi „očitne povezave med avtorjem te izjave in tožečo stranko“ je Splošno sodišče odločilo, da je „tej izjavi mogoče priznati dokazno vrednost le, če je potrjena z vsebino predloženih štirinajstih fotografij in štirih računov“.

148. Družba Systemtechnik izrecno nasprotuje presoji v točki 34 sodbe Centrotherm Systemtechnik proti UUNT (T-434/09). Vendar pa je v navedeni točki (drugače kot obrazložitev v točki 33) vsebovana dejanska presoja Splošnega sodišča. Zato je zunaj pristojnosti, ki jo ima Sodišče v okviru pritožbe.

32 — Navedena zgoraj v opombi 27, točka 29.

149. Glede na navedeno menim, da je treba četrti pritožbeni razlog v zadevi C-610/11 P zavreči, ker je nedopusten.

Splošno sodišče ni ugotovilo, da ni mogoče uporabiti pravila 40(5): pravilo 40(5) izvedbene uredbe (četrti pritožbeni razlog v zadevi C-610/11 P)

150. Glede na svoj predlog glede tretjega pritožbenega razloga v zadevi C-610/11 P menim, da ni treba ponovno preizkusiti vprašanja o uporabi pravila 40(5) izvedbene uredbe.

Usmeritev

151. Sodišče v skladu s prvim odstavkom člena 61 Statuta Sodišča razveljavi odločitev Splošnega sodišča, če je pritožba utemeljena. Če stanje postopka to dovoljuje, lahko samo dokončno odloči o zadevi. Zadevo pa lahko vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.

152. Ugotovila sem, da je pritožba v zadevi C-610/11 P utemeljena v delu, v katerem se nanaša na obstoj diskrecijske pravice UUNT, da upošteva dokaze o resni in dejanski uporabi, ki so bili predloženi po izteku roka.

153. Ob upoštevanju razpoložljivih dejstev in izmenjave stališč strank o tem vprašanju pred Splošnim sodiščem in Sodiščem menim, da Sodišče lahko dokončno odloči o tem, ali je odbor za pritožbe pravilno izvrševal svojo diskrecijsko pravico.

154. V obravnavani zadevi Splošno sodišče v okviru tretjega tožbenega razloga ni obravnavalo podredne ugotovitve odbora za pritožbe, da dokazov ne bi upošteval, če bi imel diskrecijsko pravico, ker ni bilo obrazloženo, zakaj so bili prvič predloženi šele pred njim.

155. Menim, da je odbor za pritožbe pomanjkljivo obrazložil svojo odločitev, da zoper pritožnico uveljavi diskrecijsko pravico. Zlasti ni upošteval vpliva dokazov na izid postopka za razveljavitev, to je na vprašanje, ali bo pritožnica izgubila pravice do svoje znamke, niti ni obravnaval tega, da oddelek za izbris ni odgovoril na zahtevo družbe Systemtechnik (v kateri je poudarila problematiko zaupnosti), naj sprejme ustrezn postopkovni ukrep in navede, ali želi, da bi bili drugi dokazi in posamezni dokumenti vloženi v spis. Na podlagi razpoložljivih dejstev menim, da bi moral odbor za pritožbe pri odločanju o izvrševanju svoje diskrecijske pravice nujno obravnavati in pretehtati navedena elementa.

156. Zato ugotavljam, da je treba odločbo odbora za pritožbe razveljaviti.

Stroški

157. V skladu s členom 138(1) Poslovnika, ki se v skladu s členom 184(1) tega poslovnika uporablja za postopek s pritožbo, se plačilo stroškov naloži neuspeli stranki, če je to v tožbi zahtevala stranka, ki je uspela. Če vsaka stranka uspe samo glede določenih zahtevkov, glede drugih pa ne, je v členu 138(3) določeno, da nosi vsaka stranka svoje stroške in da lahko Sodišče, če je to glede na okoliščine utemeljeno, odredi, naj ena od strank poleg svojih stroškov nosi tudi del stroškov druge stranke.

158. Vse stranke so v obeh zadevah zahtevale povračilo stroškov.

159. V zadevi C-609/11 P mora po mojem mnenju plačati stroške družba Systemtechnik kot stranka, ki ni uspela. V zadevi C-610/11 P mora vsaka stranka nositi svoje stroške, ker sta bili obe uspešni v nekaterih točkah.

Predlog

Zadeva C-609/11 P

160. Iz zgoraj navedenih razlogov Sodišču predlagam, naj:

- pritožbo v celoti zavrne in
- družbi Systemtechnik naloži plačilo stroškov, ki so nastali UUNT in družbi Clean Solutions.

Zadeva C-610/11 P

161. Iz zgoraj navedenih razlogov Sodišču predlagam, naj:

- razveljavi sodbo Splošnega sodišča v zadevi Centrotherm Systemtechnik proti UUNT – centrotherm Clean Solutions (CENTROTHERM) (T-434/09);
- razveljavi odločbo odbora za pritožbe Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) (UUNT) z dne 25. avgusta 2009 v delu, v katerem je bila zavrnjena pritožba zoper odločbo oddelka za izbris z dne 30. oktobra 2007, in
- strankam odredi, naj vsaka nosi svoje stroške.